

# Strategie sociálního začleňování ve vybraných oblastech

- Cíle v českém NAPSÍ 2004-6
- Strategie ve vybraných oblastech
  - Prevence a snižování rizika chudoby
  - Vzdělávání a kvalifikace
  - Pracovní trh
- NAPSÍ ČR – hodnocení plánu jeho tvůrci

# Cíle v českém NAPSÍ

- Obecnost a nízká míra kvantifikace
- Jeden konkrétní cíl
- Absence indikátorů
- Odráží počáteční stádium řešení problému

# Prevence a snižování rizika chudoby

- důraz na pracovní aktivitu

- ČR

- Zvyšování pracovních pobídek
- Zvyšování úsilí v oblasti APZ
- Podpora vzniku pracovních míst pro ohrožené skupiny

- EU 15

- Zvýšení pracovních pobídek: zvyšování minimálních mezd, daňové úlevy, výplata sociálních dávek i po nástupu do zaměstnání

- Regulace výše dávek sociální pomoci
  - Zvýšení reálné hodnoty (Španělsko, Irsko)
  - Zachování kupní síly (Francie, Belgie, Lucembursko)
  - Redukce dávek (Dánsko, Nizozemí)
  - ČR: obecná formulace cíle
- Ochrana důchodců před chudobou
  - Zvýšení kupní síly minimálních důchodů
  - ČR: sociální a zdravotní služby
- ČR: opomíjení ochrany nezaměstnaných před chudobou, nízká pozornost specifickým skupinám (koncentrace chudoby)

## ■ Nadměrně zadlužené domácnosti

- Prevence vysokého zadlužení – osvěta, vzdělávání
- Nástroje na řešení situace výrazně zadlužených domácností
- ČR – nízká pozornost

## ■ Bezdomovectví

- Zvyšování dostupnosti ubytovacích zařízení
- Pomoc s každodenními problémy
- Strategie výrazné redukce nebo eliminace bezdomovectví
- ČR: problém není dostatečně vymezen, chybí komplexní strategie, obecnost a parciálnost

# Začleňování v oblasti vzdělávání a kvalifikace

## ■ Předškolní vzdělávání

- Harmonizace rodinného a pracovního života
- Vyrovnávání šancí pro děti ze znevýhodněného prostředí

## ■ Školský systém

- Pozornost přechodům mezi stupni
- Monitoring, individuální přístup
- Prevence funkční negramotnosti dětí
- Doučování, poradenství
- Mimoškolní aktivity
- Vzdělávání učitelů
- Odstranění finančních bariér plné participace
- Zohlednění potřeb dětí studujících v cizím jazyce
- ČR: cílenost na znevýhodněné děti, opomíjení oblasti vzdělávání

## ■ Vzdělávání dospělých a celoživotní vzdělávání

- Potřeba zvyšování funkční gramotnosti dospělých (EU 15)
- Jazyková výuka pro imigranty
- ICT, interpersonální a občanské dovednosti, umět se učit
- ČR: identifikuje jazykovou bariéru u imigrantů, ale ne nástroje řešení
- Konstatuje vysokou míru gramotnosti a opomíjí rozvoj funkční gramotnosti dospělých



## ■ Zvýšení počítačové gramotnosti

- Zejména nové členské země
- Ohrožené skupiny: staří lidé, osoby se ZP, nízkokvalifikovaní, s nízkými příjmy, ve vyloučených nebo odlehlých oblastech, Romové
- ČR: marginální téma
- Zpřístupnění portálu veřejné správy
- Odkazy na existující programy (Národní program počítačové gramotnosti, Program realizace rozvoje lidských zdrojů)
- Neidentifikuje potřeby ohrožených skupin

# Začleňování na pracovní trh

- Zaměření na problematiku specifických skupin
- Priority: redukce nezaměstnanosti/růst zaměstnanosti
- Malý počet NAPSÍ rozšiřuje NAPE
- ČR:
  - žádná přidaná hodnota
  - spíše zaměřeno na redukci nezaměstnanosti
  - Okrajová a nesystematická pozornost začlenění Romů, obecně formulované přístupy
- Význam kvalifikace a dovedností

## ■ APZ

- Chráněná pracovní místa pro specifické skupiny
- Individuální přístup
- Zefektivňování programů
- Decentralizace a zohlednění lokálních podmínek
- Harmonizace pracovního a rodinného života
- Zapojování zaměstnavatelů

# NAPSI ČR

- Tvorba NAPSI ČR
- Vazba na evropské politiky
  - Nové výzvy v oblasti realizace a kontroly politik
  - Možnost využít zkušenosti z ostatních států EU
  - Možnost financování prostřednictvím ESF
  - Zprůhlednění systému financování, zlepšení možností kontroly
  - Vyrovnání šancí pro NGOs v přístupu ke zdrojům

## ■ Přínosy:

- Propracovaná analýza výchozí situace
- Faktory, příčiny a dopady sociálního vyloučení
- Faktická věcnost a reálnost
- Pragmaticčnost, politická akceptovatelnost
- Zastřešení problémů jedním konceptem
- NGO – samotná existence plánu, uznání práce NGO
- Provázanost kapitol

## ■ Problémy

- Vágnost a obecnost
- Malá přidaná hodnota
- Deklarativní charakter
- Malé aspirace

# Hodnocení současných inkluzivních politik v ČR

## POZITIVA

- Komplexnost
- Oblast zaměstnanosti – nejrozpracovanější
- Pozitivní posuny – projekty v oblasti bezdomovectví, strategie inkluze osob se ZP

## PROBLÉMY

- Chybí systémový přístup, návaznost opatření
- Chybí informační toky
- Nedostatečná spolupráce mezi institucemi
- Chybí zpětná vazba, nesleduje se kvalita a efektivnost opatření
- Chybí kontrolní a sankční mechanismy
- Další problémy – financování neziskových organizací, nízký status sociální práce, nedořešená oblast sociálních služeb, opomíjení některých sociálně vyloučených skupin